

Mødereferat

Dialogmøde med e-nettet og Systematic

Onsdag den 10. marts 2023, kl. 13 i Digitaliseringsstyrelsen

Deltagere

Digitaliseringsstyrelsen:

Per Gade, Kontorchef i Kontor for NemKonto (KNK)

Morten Vesterager, Projektleder i KNK

Hannah Regitze Meins, Scrum Master i KNK

Line Jønsson Vørre, Forretningsanalytiker i KNK

Flemming Frank, Forretningsarkitekt i KNK

Mia Jensen, Jurist i Kontor for Jura

Christian Schiørring, Jurist i Kontor for Jura

Carsten Wiborg, Udbudskonsulent i KNK

Isak Christensen, Fuldmægtig i KNK

Kenneth Hansen, Jurist i KNK

Fra e-nettet:

Søren Bendixen Steen, Lead Enterprise Architect

Michael Hald Graversen, Director, Business & Product Development

Ulrikke Borre Paag, Business Developer

Fra Systematic:

Jesper Pape, Consulting Director

Ivan Steen Jensen, Senior Manager, Business Development

Poul Egede Dam, Senior Project Manager

Michael Thomsen, Lead Solution Architect

Dagsorden

- 1) Introduktion og velkomst
- 2) Spørgsmål til spørgeramme
 - a. Typen af cloud
 - i. *Opfølgende tekniske spørgsmål*
 - b. 2.2) Open source
 - i. *Opfølgende tekniske spørgsmål*
 - c. Opdelingen mellem standard- og specialudviklet software
 - i. *Opfølgende tekniske spørgsmål*
- 3) Eventuelt
- 4) Afrunding

Dagsordenspunkt	Digitaliseringsstyrelsen	Markedsaktør (e-nettet og Systematic)
1) Velkomst og introduktion	1) DIGST ser frem til markedsdialogen og håber på at blive klogere med henblik på yderligere kvalificering af udbudsmaterialet. DIGST vil gerne tage udgangspunkt i spørgerammen og har tre emner herfra som ønskes uddybet på dette møde. Referat fra mødet bliver videresendt til e-nettet/Systematic til kommentering, før det bliver offentliggjort på digst.dk. DIGST har tre emner, som drøftes på mødet: 1) Type af cloud, 2) open source og 3) opdelingen mellem standard- og specialudviklet software.	1) e-nettet og Systematic (herefter e-nettet/Systematic) har forberedt en præsentation. e-nettet/Systematic har i mere end 20 år samarbejdet om digitale løsninger til den finansielle og offentlige sektor.
2) Spørgsmål til spørgeramme	<u>Typen af cloud</u> 2.1) Hvad er e-nettet/Systematics overvejelser vedrørende valget af cloud-type? Hvilke udfordringer ser I ved disse? 2.1.1) DIGST vil gerne have input til, hvad der er vigtigt at kravstille vedrørende overholdelse af gældende lovgivning (Schrems II), og ønsker at	2.1) e-nettet/Systematic foreslår en platformsbaseret løsning på Cloud Native Computing Foundation, med brug af Kubernetes og en agnostisk tilgang til drift af it-infrastruktur. Cloud Native-arkitekturen gør løsningen fleksibel, og open source-komponenterne skal konfigureres og integreres så de “taler sammen” og taler samme “sprog”, så løsningen fungerer som en helhed. Den platformsbaserede løsning er ifølge e-nettet/Systematic ideel til at foretage microservice-baseret udvikling på. e-nettet/Systematic anbefaler desuden et Zero-Trust set-up mellem platformens komponenter. Dermed kan sikkerheden indbygges i systemet ved at pakke komponenterne ind og løbende scanne dem for trusler, således at en eventuel trussel isoleres i den enkelte komponent. 2.1.1) Det skal være tydeligt, hvad DIGST forventer af leverandøren i forhold til databeskyttelse, herunder Schrems II-dommen og kryptering. Data kan krypteres og dekrypteres, men det er et juridisk problem mere end et teknisk problem. DIGST bør sikre sig, at

Dagsordenspunkt	Digitaliseringsstyrelsen	Markedsaktør (e-nettet og Systematic)
	høre hvad e-nettet/Systematic gør, for at data og applikation ikke ligger uden for EU.	certificeringer og adgange er i orden i forhold til data og krypteringer. e-nettet/Systematic mener, at det skal være helt klart, hvor og hvordan data kan tilgås, da der kan være gråzoner.
2) Spørgsmål til spørgeramme	<u>Open source</u> 2.2) Hvad er e-nettet/Systematics overvejelser vedrørende brug af open source? Og hvilke konsekvenser ser e-nettet/Systematic ved anvendelsen af dette?	2.2) e-nettet/Systematic påpeger, at man skal være sikker på at indbygge sikkerheden i platformen og systemet, samt i strukturen ved open source. Er komponenterne og applikationen i open source-software kendt, så kan problemet identificeres. Ved softwaresig-nering sikrer man, at andre ikke kan tilgå softwaren og foretage ændringer. E-nettet/Systematic mener, at DIGST bør overveje at kravsætte dette. e-nettet/Systematic anbefaler en on premise-løsning på nuværende tidspunkt for at imødekomme kravene affødt af Schrems II-dommen, men de mener, at muligheden for at flytte i clouden kan være fordelagtigt i fremtiden og derfor bør sikres ved at kravsætte dette. Den foreslået arkitektur kører lige godt og sømløst på public som på private cloud. Eksempelvis kan præ-produktion afvikles i public cloud, hvis der ikke er personhenførbare data, og koden kan uden ændringer eller kompileringer føres over i produktion ved godkendelse. Anbefalingen er at sikre, at løsningen er agnostisk over for driftsinfrastrukturen, så DIGST har valgfrihed i fremtiden. Udgangspunktet for e-nettet/Systematics besvarelse var at anvise, hvordan DIGST og NemKonto-løsningen kunne gøres mindre sårbar. Anbefalingen er at bygge løsningen ved at sammensætte så meget som muligt af eksisterende komponenter, primært open source, derefter standardprogrammel og kundespecifikt programmel, men sådan at DIGST for hver komponent vurderede muligheden for at udskifte. Der vil altid være bindinger, men jo lettere det er at skifte en komponent, jo bedre. Løbende i kontraktens

Dagsordenspunkt	Digitaliseringsstyrelsen	Markedsaktør (e-nettet og Systematic)
	2.2.1) Hvad bør DIGST være opmærksom på i forhold til kompleksiteten ved brug af open source-software og processerne herom? 2.2.2) Hvilke overvejelser har e-nettet/Systematic angående backup og tilgængeligheden af data?	løbetid skal dette så vurderes for ikke at ende med en teknisk gæld, der kan være meget bekostelig at få løst rettidigt. 2.2.1) Systemløsninger, der bygges af mange mindre komponenter, giver en større fleksibilitet til at udskifte komponenter og dermed til at reducere sårbarhed og afhængighed af sin leverandør og teknologi, men mange komponenter giver også kompleksitet og afhængigheder. Ved nye releases skal man finde den rigtige måde, hvorpå komponenterne kan interagere. e-nettet/Systematic mener, at det er nødvendigt at kravsætte samarbejde, governance og releases i udbudsmaterialet, samt at der er feedbackprocesser ved releases. Det er vigtigt at sikre et agilt samarbejde og afklare, om man kan indgå i et agilt forløb. Fordelen ved det agile samarbejde er, at der hurtigt vises et resultat, hvor anvenderne kan vurdere hvorvidt det møder forventningerne for det aftalte, og hvis der er behov, kan der løbende justeres på primært de funktionelle krav. 2.2.2) e-nettet/Systematic mener, at det er bedre at kravsætte behovet for backup frem for at kravsætte om hyppigheden og mængden af backups. Det bør derfor afklares, hvad det forretningsmæssige (og eventuelle lovgivningsmæssige) behov for backup er, og ud fra det kan der findes en løsning.

Dagsordenspunkt	Digitaliseringsstyrelsen	Markedsaktør (e-nettet og Systematic)
2) Spørgsmål til spørgesramme	<u>Opdelingen mellem standard- og specialudviklet software</u> 2.3) Kan e-nettet/Systematic uddybe, hvor I med fordel ser et behov for specialudviklet software? Og hvorfor? 2.3.1) Hvad er e-nettet/Systematics overvejelser om driftscentres placering?	2.3) Kommerciel og 'off the shelf'-software kommer med bindinger, og flytning vil derfor bære omkostninger, men der kan også være omkostninger ved open source-software. Der er bindinger i de fleste former for løsningarkitektur, og e-nettet/Systematic mener, at DIGST derfor bør vurdere konsekvenserne af at skulle overdrage eller udskifte komponenter og software i fremtiden. 2.3.1) e-nettet/Systematic mener, at DIGST skal være påpasselig med at stille krav til, hvor stor afstanden mellem driftscentre skal være. DIGST bør også være påpasselig med opetidskrav, da dette kan øge omkostningerne. Hvis der ydermere sættes for skarpe miljøkrav, begrænser man, hvilke leverandører der kan byde på opgaven, eksempelvis hvis det omhandler miljøcertificering eller opkobling på fjernvarmesystemet. Generelt bør DIGST passe på med at stille krav, der ikke er forankret i forretningsbehov. De kan drive omkostningerne op eller reducere konkurrencen. e-nettet/Systematic mener, at det er vigtigt at vurdere muligheden for alternative komponenter, uanset om det er open source eller standard, og hvad der skal til for at udskifte komponenter. DIGST bør sikre sig, at der er en governance omkring vurderingen af om komponenter skal udskiftes, samt at der er økonomi i kontraktforløbet til at foretage udskiftninger, så teknisk gæld undgås. Det pointeres ydermere, at forretningsmæssig sikkerhed er vigtig, og DIGST bør være sikker på, at leverandøren kan levere og er driftssikker. e-nettet/Systematic anbefaler derfor også, at pris og kvalitet tænkes ind, når det vedrører sikkerhed.

Dagsordenspunkt	Digitaliseringsstyrelsen	Markedsaktør (e-nettet og Systematic)
3) Eventuelle spørgsmål	3) DIGST vil gerne have uddybet e-nettet/Systematics erfaringer med, og syn på, det agile samarbejde.	3) Et godt kunde-leverandørsamarbejde er vigtigt for e-nettet/Systematic, som mener, at det bør kravsættes, hvordan man vil arbejde agilt. e-nettet/Systematic pointerer, at der kan være mange fordele ved et agilt samarbejde, men at det ikke nødvendigvis passer til alle former for projekter og arbejde. Det anbefales derfor, at DIGST kravstiller en samarbejdsorganisation, som giver værdi i forhold til DIGST og øvrige interessenter, der skal bidrage til samarbejdet. e-nettet/Systematic mener, at kvalitet og sikkerhed bør vægtes højt, og at dette bør afspejles i kravene til den kommende løsning. Det anbefales også at overveje, hvordan ejerskabsstrukturen i forhold til software og løsningen, herunder et potentielt delt ejerskab, kan påvirke anvendelse af standardkomponenter og -software men også flytbarheden af løsningen i fremtiden.
4) Afrunding	4) Der er ikke flere spørgsmål, og DIGST takker for et godt møde.	